

KOMISJA SYNODALNA 4
CHRISTUS VIVIT
– WPROWADZENIE
W CHRZEŚCJAŃSTWO

**Dokument wypracowany
w trakcie prac komisji w dniach
28.09 – 30.11.2024 r.**

Komisja synodalna 4

Christus vivit – wprowadzenie w chrześcijaństwo

I.	Wprowadzenie.....	3
II.	Przygotowanie dzieci i młodzieży do przyjęcia sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego, sakramentu pokuty i pojednania oraz formacja ich rodziców.....	3
	1) Chrzest.....	3
	2) Spowiedź.....	4
	3) I komunie św.....	5
	4) Bierzmowanie.....	6
	5) Przygotowanie rodziców	8
	6) Kwestia powołań.....	9
	7) Ogólne wnioski komisji nr 4.....	9
	8) Kwestie do pogłębienia w innych komisjach synodalnych	10
III.	Przygotowanie do małżeństwa.....	10
	1) Cel przygotowania do sakramentu małżeństwa	10
	2) Powołanie stanowiska koordynatora ds. PDM działającego w centrum formacji we współpracy z duszpasterzem rodzin	11
	3) Praca nad nowym wizerunkiem PDM	11
	4) Forma przygotowania do sakramentu małżeństwa.....	12
	5) Przygotowania w poradni rodzinnej.....	13
	6) Tematyka cyklu katechez i warsztatów wyjazdowych w przygotowaniu do sakramentu małżeństwa	14
	7) Uwagi ogólne.....	15
	8) Kwestie do pogłębienia w innych komisjach synodalnych	16
IV.	Właściwy katechumenat dorosłych, katechumenat pochrzcielny oraz katecheza dorosłych...16	
	1) Cel.....	16
	2) Prognozy dotyczące osób nieochrzczonych	16
	3) Proponowane rozwiązania dotyczące procesu przygotowania do chrztu	17
	4) Katecheza dorosłych	18
V.	Wsparcie dla katechetów	19
	1) Katecheza i katecheci	19
	2) Cele katechezy i konieczne wymagania.....	20
	3) Dobre propozycje.....	21
	4) Zauważalne problemy	21
	5) Pytania.....	21
	6) Kwestie do pogłębienia w innych komisjach synodalnych	22

Wrocław, 30.11.2024 r.

Drodzy członkowie Synodalnego Zespołu Parafialnego!

Dziękujemy za podjęcie przez Was trudu pochylenia się nad propozycjami wypracowanymi przez naszą Komisję Synodalną *Christus vivit*, w której skład wchodzi osoby duchowne oraz świeckie, w różnym wieku i o różnych specjalnościach. Przez kilka miesięcy spotykaliśmy się regularnie średnio dwa razy w tygodniu, by wypracować przedstawione Wam propozycje. W naszym rozeznaniu modlitewnym, dyskusjach, a czasem nawet sporach rodziły się pomysły, mogące wspomóc wspólnotę Kościoła, której przyszłość leży nam tak bardzo na sercach.

Próbowaliśmy spojrzeć na sprawy Kościoła w szerokiej, nawet trzydziestoletniej perspektywie, gdyż wiele kwestii takich jak: powołania, katecheza szkolna i pozaszkolna, duszpasterstwo dzieci, młodzieży i dorosłych, zmieniło się w ostatnim czasie i jeszcze na przestrzeni lat się zmieni. Zastanawialiśmy się, jak praktycznie zorganizować w parafiach przygotowania do poszczególnych sakramentów, by były owocne dla przystępujących do nich, dla ich bliskich i dla wspólnot parafialnych. Staraliśmy się uwzględniać potrzeby parafii z wielkich miast, mniejszych miejscowości i wsi. Staraliśmy się dostrzec dotychczasowe problemy Kościoła, zarówno zasygnalizowane w syntezie synodalnej, jak i znane z naszych osobistych doświadczeń. Staraliśmy się uwzględnić różne ludzkie sytuacje życiowe we współczesnym świecie i różne zaangażowanie ludzi w wierze.

Wiemy, że oddajemy w Wasze ręce dzieło niedoskonałe, ale tworzone w poczuciu odpowiedzialności za wspólnotę Kościoła i z ogromną troską o jej przyszłość. Prosimy o życzliwe uwagi, krytykę i nowe pomysły, które powstaną w Waszych grupach. Życzymy Wam owocnych spotkań i wniosków zrodzonych na modlitwie i w dyskusjach. Z niecierpliwością czekamy na efekty Waszej pracy, nad którymi za kilka miesięcy rzetelnie się pochylimy.

Z darem modlitwy
Członkowie Komisji *Christus vivit*

I. Wprowadzenie

1. Chrystus żyje w swoim Kościele – wspólnocie ludzi tworzących Jego Mistyczne Ciało. Dzięki sakramentom, które ustanowił, możemy wciąż doświadczać Jego realnej obecności. Świadome przyjmowanie sakramentów prowadzi Kościół do wzrastania w wierze, tak by stawały się źródłem Bożego życia i łaski.
2. Dostrzegając „pilną potrzebę odnowienia sposobu przygotowania do sakramentów, pragniemy, aby czas na to przeznaczony pomagał nam rozwijać dojrzałość i samodzielność w wierze, by był szansą na zdobywanie wiedzy i doświadczeń prowadzących do żywego spotkania z Bogiem oraz umiejętności współpracy z łaską” (por. Synteza diecezjalna etapu przygotowawczego, nr 35).
3. W odpowiedzi na te potrzeby komisja „*Christus vivit* – wprowadzenie w chrześcijaństwo” proponuje drogę katechumenatu nie tylko dla osób wprowadzanych w życie Kościoła, lecz także dla już ochrzczonych katolików, jako zaproszenie do ponownego odkrycia wartości własnego chrztu i szansy na doświadczenie Chrystusa Zmartwychwstałego.

II. Przygotowanie dzieci i młodzieży do przyjęcia sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego, sakramentu pokuty i pojednania oraz formacja ich rodziców

1) Chrzest

4. Chrzest dziecka jest bardzo ważnym momentem w jego chrześcijańskim życiu, który otwiera je na życie sakramentalne Kościoła;
5. Niezwykle ważna jest rola rodziców biorących odpowiedzialność za praktyczne wprowadzenie dziecka w wiarę. Moment ten wydaje się kluczowy dla pobudzenia świadomej i zaangażowanej wiary rodziców.
6. Celem sakramentu chrztu jest:
 - a. włączenie dziecka do wspólnoty Kościoła;
 - b. podjęcie odpowiedzialności za rozwijanie wiary nowo ochrzczonego dziecka przez rodziców i rodziców chrzestnych.

Wymagane postawy

7. Wymagania mają ukazać wagę tego sakramentu.
8. Wymaganiem niezbędnym musi być wiara rodziców weryfikowana przez księdza w czasie indywidualnej pierwszej rozmowy, podczas której rozpoznawana jest motywacja rodziców proszących o chrzest.
9. W przypadku stwierdzenia wiary rodziców biorą oni udział w przygotowaniu bezpośrednim, czyli katechezie przedchrzcielnej (nr 12).
10. W razie braku wiary droga do chrztu ich dziecka nie zostaje zamknięta, ale konieczny jest udział rodziców w dekanalnej/diecezjalnej (ew. w wyjątkowych sytuacjach parafialnej) katechezie kerygmatycznej w celu obudzenia wiary.
11. Po odbyciu katechezy kerygmatycznej wiara jest domniemana. Po niej rodzice biorą udział w bezpośrednim przygotowaniu do chrztu, czyli w katechezie przedchrzcielnej (nr 12).

Katecheza przedchrzcielna

12. Katecheza przedchrzcielna, której schemat jest wcześniej przygotowany i ujednolicony przez centrum formacji lub inny odpowiedni organ, nie sprowadza się tylko do wyjaśnienia przebiegu liturgii chrzcielnej, ale pogłębia tematy:
- zrozumienia sakramentu chrztu;
 - roli rodziców i rodziców chrzestnych w rozwoju duchowym dziecka;
 - znaczenia symboli chrzcielnych i liturgii;
 - budowania wspólnoty z parafią;
 - praktycznych porad dotyczących życia rodzinnego.

Dobre propozycje

13. Włączenie katechezy chrzcielnej w cykl katechez w parafii, np. w połączeniu z Mszą św. z błogosławieństwem kobiet w ciąży.
14. Włączenie wyjaśnienia roli rodziców chrzestnych i znaczenia chrztu w przygotowania do małżeństwa.
15. Spotkanie z rodzinami, które są świadectwem przeżywania rzeczywistości chrztu/wiary, w formie: świadectw, warsztatów, konferencji lub agapy.
16. Utworzenie poradników dla rodziców oraz dla rodziców chrzestnych (przygotowanych przez centrum formacji).

Wolne wnioski

17. Dobrze jest zmierzać do celebrowania liturgii chrztu w sposób wspólnototwórczy, w którym parafia (Kościół) autentycznie cieszy z nowo ochrzczonego.

Problemy

18. Nie umiemy rozstrzygnąć między powszechną możliwością przyjęcia chrztu a wymaganiami dotyczącymi rodziców chrzestnych.

2) Spowiedź

19. Spowiedź jest osobnym sakramentem, a nie dodatkiem do I komunii św.
20. Ważnym aspektem w przygotowaniu do sakramentu spowiedzi jest świadomość bycia ukochanym dzieckiem Boga oraz wyjątkowej więzi, jaka łączy Ojca z dzieckiem.
21. Kochający Bóg Ojciec przychodzi nam z pomocą, dając konkretne narzędzie w postaci sakramentu pokuty i pojednania i przywracając godność dziecka Bożego.
22. Cele spowiedzi:
- przygotowanie dzieci do spotkania z kochającym i miłosiernym Jezusem;
 - wzbudzenie świadomości grzechu i potrzeby jego wyznania.
23. Koniecznym warunkiem dobrego przygotowania do spowiedzi jest propozycja dobrych rachunków sumienia, dostosowanych do wieku dziecka, a dostępnych np. na stronie internetowej.

Dobre propozycje

24. Rachunek sumienia oparty na trzyobszarowej relacyjności: z Bogiem, drugim człowiekiem (w tym ze wspólnotą Kościoła), z samym sobą.
25. Pierwsza spowiedź może przebiegać w formie nabożeństwa pokutnego.

26. Pierwsze doświadczenia dzieci mają ogromne znaczenie dla kontynuacji przystępowania do tego sakramentu, dlatego niezwykle ważne wydaje się przygotowanie kapłanów do tej chwili.

27. Należy uwzględnić coraz większą liczbę dzieci z różnymi zaburzeniami, których specyfikę powinni poznawać księża w kontekście spowiedzi:

- a. dajemy wolność dzieciom w wyborze kapłana, nie ingerujemy w ten wybór;
- b. oswajamy z konfesjonałem;
- c. dajemy szansę na rozmowę z księdzem nt. pierwszej spowiedzi np. podczas dnia skupienia (patrz opracowanie dot. I komunii św.);
- d. dajemy możliwości wyboru przestrzeni spowiedzi – dla większości będzie to konfesjonał, a dla niektórych inne miejsce.

Wolne wnioski

28. Potrzeba wsparcia i formacji księży w zakresie spowiednictwa dzieci ze specjalnymi potrzebami.

29. Katecheta przygotowuje dziecko merytorycznie, rodzic pomaga w stworzeniu rachunku sumienia, a kapłan przygotowuje dziecko formalnie (ćwiczenia spowiedzi).

3) I komunii św.

30. Odpowiedzialność za przygotowanie dzieci do I komunii św. spoczywa w pierwszej kolejności na rodzicach.

31. Celem I komunii św. jest przyjęcie Jezusa z żywą wiarą w sakramencie Eucharystii. Nie mogą tego przesłaniać inne elementy uroczystości.

Wymagane postawy

32. Konieczna jest formacja rodziców, od których zależy przygotowanie dzieci.

33. Centrum formacji przygotowuje wytyczne dotyczące programu.

34. Udział w katechezie szkolnej w celu zdobycia wymaganej wiedzy.

Dobre propozycje

35. Przygotowanie bezpośrednio rodziców lub opiekunów wiary składa się z czterech dłuższych spotkań lub ośmiu krótszych (nr 91).

36. Księża w małych parafiach w ramach przygotowań do I komunii św. odwiedzają rodziny.

37. Księża dbają o liturgię, starając się, aby homilie na Mszy św. miały prosty, lecz nieinfantylny przekaz, dostosowany do dzieci.

38. Diecezja tworzy stronę internetową, na której informuje o wszystkich dobrych oraz możliwych formach przygotowania dziecka do I komunii św. na jej terenie (w tym na temat wcześniejszego jej przyjęcia).

39. Pokazujemy wartość przyjęcia I komunii św. w małych grupach lub indywidualnie w różnych terminach.

40. W ramach przygotowania do I komunii św. dzieci czynnie uczestniczą w liturgii tzn. mają możliwość czytania czytań, śpiewania psalmu, mówienia modlitwy wiernych.

41. W czasie uroczystości I komunii św. czynny udział w liturgii pierwszokomunijnej biorą wyłącznie rodzice lub parafianie. Przebiega ona wtedy bez zbędnych dodatków (wierszyków, powitań, opowiadań itp.).

42. Jeśli to możliwe, dzieci siedzą w trakcie I komunii św. wraz z rodzicami.

43. Podczas uroczystości głoszona jest krótka homilia na temat ze słowem do rodziców.

44. W okresie po I komunii św. kładziemy nacisk na wspólne świętowanie, którego centrum jest wspólna Eucharystia. Proponujemy pielgrzymkę (np. do miejsc cudów eucharystycznych) oraz wspólną integrację (np. piknik).

Wolne wnioski

45. Rodzice formują swoje dzieci w oparciu o konkretne materiały, przygotowane przez np. „Naszą Winnicę”.

46. Wymagania co do uczestnictwa w nabożeństwach pokazujemy jako szansę na zobaczenie bogactwa Kościoła, a nie umęczenie rodziców i dzieci.

47. Warto wprowadzić komis ubrań komunijnych, tak aby można było je wypożyczyć lub odsprzedać po wydarzeniu.

Problemy i pytania

48. Jak weryfikować uczestnictwo ucznia w katechezie szkolnej, aby to było zgodne z prawem?

49. Jak organizować biały tydzień tak, aby był zachętą do częstego przyjmowania komunii i uczestnictwa w życiu parafii?

4) Bierzmowanie

50. Ważnym aspektem przygotowania sakramentalnego w diecezji wydaje się zapomniana wspólna wymiana darów. Konkretna parafia może nie zauważyć dobra innych wspólnot parafialnych, które w ramach swojego charyzmatu mogą prowadzić owocne przygotowanie sakramentalne.

51. Warto zauważyć różnorodność i pamiętać o tym, co napisane jest w KKK 1303: „Bierzmowanie przynosi zatem wzrost i pogłębienie łaski chrzcielnej:

- zakorzenia nas głębiej w Bożym synostwie, tak że możemy mówić «*Abba, Ojcze!*» (Rz 8, 15);
- ściślej jednoczy nas z Chrystusem;
- pomnaża w nas dary Ducha Świętego;
- udoskonala naszą więź z Kościołem;
- udziela nam, jako prawdziwym świadkom Chrystusa, specjalnej mocy Ducha Świętego do szerzenia i obrony wiary słowem i czynem, do mężnego wyznawania imienia Chrystusa oraz do tego, by nigdy nie wstydzić się Krzyża”.

52. Pierwsze jest zakorzenienie w Bożym Synostwie oraz spotkanie z Chrystusem, potem przynależność do wspólnoty.

53. Nie ograniczamy możliwości przygotowania się młodych do terenu tylko jednej parafii, ale dajemy szansę na spotkanie z Chrystusem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe.

54. Warto też zauważyć indywidualne charyzmaty danych księży oraz świeckich i uwzględnić je w przygotowaniach do sakramentów.

55. Dużą pomocą będzie odpowiednie podejście pedagogiczne, empatia czy uwzględnienie indywidualnej sytuacji (np. tego, że przed bierzmowaniem młodzież przystępuje do spowiedzi po długiej przerwie).

56. Potrzeba sprawnie działającego systemu komunikacji wewnątrz dekanatu. W ten sposób uprości się możliwość wspólnej wymiany darów oraz charyzmatów wspólnotowych i indywidualnych dla posługi w danej wspólnoty.

57. Warto stworzyć alternatywny program przygotowujący do sakramentu dojrzałych w wierze, tak żeby dla nich ten czas był możliwością pogłębienia życia duchowego, a nie powtórką znanych już rzeczy.

58. Jesteśmy otwarci na inne propozycje indywidualnego przygotowania do sakramentu bierzmowania. Trzeba zauważyć różne poziomy duchowe, na których są kandydaci:
- dla jednych bierzmowanie jest okazją do ich ewangelizacji;
 - dla innych okazją do postania ich jako świadków.
59. Przygotowanie do sakramentu powinno być związane z ukazaniem bogactwa Kościoła w różnorodności Jego duchowych form. Warto przy tym uwzględnić proporcje uczestnictwa w poszczególnych formach pobożności (nabożeństwach), tak aby pomagały, a nie odstraszały od wejścia w dojrzałe życie duchowe.
60. Kandydat do bierzmowania musi „językiem wyznać i sercem uwierzyć, że Jezus jest Panem” (por. Rz 10, 9) – bierzmowanie jest szansą na wzmocnione działanie Ducha Świętego w młodym człowieku.

Cele bierzmowania

- Zrozumienie realnej obecności Ducha Świętego w swoim życiu.
- Pogłębienie osobistej relacji z Jezusem.
- Aktywne, misyjne włączenie młodych we wspólnotę Kościoła.

Wymagane postawy

- Rozpoczęcie bezpośredniego przygotowania najwcześniej w 8 klasie szkoły podstawowej.
- Udział w regularnej katechezie.
- Roczne programy przygotowania tworzy DDM z katechistami, uwzględniając różne poziomy wiary kandydatów. Są one jednakowe w całej diecezji.
- Przygotowanie odbywa się w małych grupach (maks. 12 os.).
- Spotkania prowadzą katechiści i uformowani animatorzy świeccy.
- Ewangelizacyjne rekolekcje wyjazdowe organizowane dla kandydatów przez wspólnoty z diecezji w różnych terminach, tak żeby były dostępne. Nad ich organizacją czuwa DDM.
- Obowiązkowe skrutynia z duszpasterzem (mogą być w obecności animatora) na około miesiąc przed sakramentem. Jest to rozmowa, która ma ocenić gotowość kandydata (żywą wiarę i szczerą pragnienie).
- Od przygotowującego się do sakramentu wymagamy:
 - wiedzy, która prowadzi do pogłębienia zrozumienia istoty sakramentu i wskazuje na jego wartość;
 - wiary, bez której przyjęcie sakramentu jest niepełne;
 - wolności, która prowadzi do podjęcia suwerennej i odpowiedzialnej decyzji.

Dobre propozycje

- Przygotowanie do bierzmowania w parafiach ma być jednolite programowo, tak by wybór miejsca nie był podyktowany mniejszymi wymaganiami.
- Kandydat ma prawo wybrać miejsce przygotowania (zatwierdzone przez biskupa), w którym chce się przygotować do sakramentu;
 - proboszcz parafii kandydata wystawia zgodę bez utrudniania;
 - lista miejsc będzie dostępna na stronie DDM.
- DDM/rada duszpasterska czuwa nad aktualnością programu przygotowań dostosowanego do zmieniających się warunków.
- Kandydat otrzymuje możliwość skorzystania z „towarzysza drogi”, który będzie odpowiadał na różne pytania, tłumaczył i wspierał na drodze przygotowania.

76. Potrzeba dekanalnych/regionalnych ośrodków przygotowania do bierzmowania dorosłych (za tworzenie tychże odpowiada Wydział Duszpasterski Kurii).
77. Biskupi proponują, jak ma wyglądać Msza św. z udzieleniem sakramentu, by uniknąć zbędnych elementów utrudniających skupienie na istocie tego wydarzenia.
78. Należy położyć nacisk na dobre przygotowanie i przeżycie spowiedzi przed bierzmowaniem, pozwalając młodym na wybór spowiedników.
79. W historii zbawienia Duch Święty został dany wtedy, kiedy Jezus został uwielbiony (por. J 7, 39), dlatego też w oczekiwaniu na Niego potrzeba trwać jednomyślnie na modlitwie (por. Dz 1, 14) jak pierwszy Kościół.
80. W przededniu bierzmowania wspólnota parafialna gromadzi się z kandydatami na wspólnym czuwaniu z modlitwą za kandydatów (rodzi to poczucie wspólnoty, a parafii uświadamia wagę tego wydarzenia). Warto też wprowadzić adorację przed samą Mszą św. z przyjęciem sakramentu bierzmowania.

Wolne wnioski

81. Staramy się tak formować bierzmowanych, by niebawem oni sami stali się animatorami dla swoich młodszych kolegów.
82. Jeśli bierzmowanie odbywa się w dekanacie, to warto zrobić spotkanie kandydatów z biskupem przed sakramentem bierzmowania w celu poznania go i możliwości zadania mu pytań.
83. Warto zadbać o pisemną informację zwrotną od animatorów, dotyczącą przygotowania do bierzmowania.

5) Przygotowanie rodziców

84. Dla rodziców w związkach niesakramentalnych proponujemy jedną katechezę, pokazującą im możliwość życia w komunii z Bogiem – przy każdym sakramencie.
85. Potrzeba stworzenia bazy świadków i profesjonalistów w różnych dziedzinach przygotowujących i wspierających przygotowania do sakramentów. Odpowiedzialne za to jest centrum formacji.
86. Rodziców do sakramentów ich dzieci przygotowują członkowie wspólnot działających na terenie parafii, co jest szansą na poznanie tych wspólnot i integrację z parafią;
87. Warto zachęcić/zaangażować rodziców uformowanych do włączenia w przygotowanie do sakramentów.
88. Centrum formacji tworzy poradniki dla rodziców i rodziców chrzestnych, dotyczące ich roli w przygotowaniach do sakramentów.

I komunii św. i spowiedź

89. Ważne, żeby uświadomić rodziców, że są głównymi przygotowującymi swoje dzieci do przyjęcia Pana Jezusa w Eucharystii.
90. Wymagany jest udział w 4 dłuższych spotkaniach lub 8 krótszych – w formie warsztatów, świadectw, agapy oraz konferencji, które poruszają tematy:
- a. kerygmatu;
 - b. wychowania dziecka i życia małżeńskiego, prowadzone przez specjalistów w tej dziedzinie;
 - c. spowiedzi św.;
 - d. Eucharystii.

Bierzmowanie

91. Zachęcenie rodziców do towarzyszenia i wsparcia swoich dzieci w przygotowaniu do bierzmowania.
92. Spotkanie z konferencją kerymatyczną, zwieńczoną adoracją i okazją do spowiedzi. Można do tego zaprosić osoby przygotowane przez centrum formacji (lista w bazie animatorów etc.).
93. Zachęta do udziału w czuwaniu poprzedzającym bierzmowanie w parafii jako wyraz wsparcia i jedności z ich dziećmi.

6) Kwestia powołań

Wnioski ogólne

94. Konieczne jest powołanie duszpasterza ds. powołań, który będzie dysponował swobodą czasową i odpowiednim budżetem.
95. Konieczne jest zaprojektowanie modelu wsparcia psychologicznego już od początku formacji seminaryjnej, które dostępne jest także w momencie kryzysu kapłańskiego. Za to odpowiada delegat ds. formacji stałej księży.
96. Powołania rodzą się tam, gdzie są autentyczne i zdrowe relacje między młodymi a duchownymi, stąd potrzeba umożliwienia rozwoju księżom poprzez udział w szkoleniach, warsztatach itp. podnoszących ich kompetencje. Np. Szkoła Duszpasterzy Młodzieży w Warszawie.
97. Centrum formacji lub inna instytucja zaproponuje program towarzyszenia młodym w wyborze powołania (zawodowego, społecznego, duchowego, itp.).
98. Ważnym aspektem w odkrywaniu przez młodych swojego powołania jest budowanie zaufania do osoby dorosłej (księdza, rodzica, towarzysza drogi) poprzez poświęcony czas, słuchanie, autentyczne zaangażowanie.

Propozycje

99. Potrzeba wypracowania harmonii pomiędzy formacją seminaryjną kleryków a poznawaniem rzeczywistości życia świeckich, do których będą posłani.
100. Konieczne są działania budujące relacje i jedność duchownych między sobą oraz duchownych między świeckimi, tak żebyśmy byli realnym znakiem jedności, bo zauważamy problem samotności księży oraz kryzys wspólnotowości w parafiach.
101. Dobrze działające duszpasterstwa dzieci i młodzieży to np. Diecezjalne Duszpasterstwo Młodych (DDM).

7) Ogólne wnioski komisji nr 4

102. Posyłanie księży do zadań zgodnych z ich predyspozycjami, charyzmatami i doświadczeniami;
103. Potrzeba katechistów w diecezji (także na poziomie dekanatów).
104. Potrzeba poradników dla kandydatów do sakramentów i ich rodziców.
105. Potrzeba bazy osób, mogących dawać świadectwo i służyć wiedzą merytoryczną/specjalistyczną przy okazji różnych spotkań dla kandydatów do sakramentów i ich rodziców.
106. Potrzeba diecezjalnej bazy animatorów i specjalistów.

Inne uwagi komisji

107. Aby lepiej prowadzić przygotowanie do sakramentów, potrzebujemy:

- a. świadomości, z kim się spotykam jako przygotowujący i przygotowywany, oraz zawiązania z tą osobą relacji i indywidualnego podejścia do kandydatów;
- b. troski o wspólnotowość przeżywania przygotowania i dobre relacje;
- c. konkretnej wiedzy socjologicznej oraz języka i formy przekazu, które zamiast narzucać, wyraźnie pokazują wsparcie i są odpowiednio dopasowane do odbiorcy;
- d. zawiązania relacji oraz konkretnych materiałów pomocniczych dla katechizujących;
- e. budowania świadomości, jaką wartość ma sakrament, oraz troski o godne jego przyjęcie (niezniechęcania do niego poprzez niekonieczne wymagania oraz nieprzystępowania go przez nie);
- f. świadectwa osób świeckich względem innych. Potrzebujemy diecezjalnej bazy sprawdzonych świadków, którzy mogą zapalić innych swą wiarą;
- g. wdrożenia ewangelicznego uczniostwa, które ma prowadzić młodych do przyszłego wspomagania procesu katechizacji swoich młodszych kolegów;
- h. wypracowania modelu finansowania osób zaangażowanych w przygotowania do sakramentów;
- i. prawa do odroczenia przyjęcia bierzmowania decyzją kandydata, który nie jest gotowy, aż do uzyskania odpowiedniego przygotowania;
- j. wolności wyboru dróg przygotowań na terenie diecezji, pamiętając o jednolitości programu; nie chcemy zamykać się na jedną formę przygotowania.

8) Kwestie do pogłębienia w innych komisjach synodalnych

108. Wniosek do komisji formacyjnej o formowanie kapłanów do spowiednictwa specjalistycznego.

109. Wniosek do komisji finansowej o audyt finansowy w diecezji celem sprawdzenia kondycji finansowej, gdyż wiele inicjatyw synodalnych będzie wymagało sporych nakładów finansowych. Audyt dałby odpowiedź, na co diecezja może sobie pozwolić.

110. Uwzględnianie predyspozycji i zdobytych dobrych doświadczeń w dopasowywaniu księży do zadań w konkretnych parafiach, by dobrze funkcjonujące dzieła i wspólnoty mogły liczyć na dalsze wsparcie i kontynuację.

111. Wniosek do komisji formacyjnej o uwzględnienie potrzeby kierowania księży i świeckich na specjalistyczne studia przygotowujące do specjalistycznych posług np. do pracy z osobami z niepełnosprawnościami, do terapii, pastoralistów, katechetyków.

112. Potrzebujemy formacji duchownych do skromnego życia.

III. Przygotowanie do małżeństwa

1) Cel przygotowania do sakramentu małżeństwa

113. W trakcie przygotowania duchowny w sposób jasny i klarowny wyjaśnia sens sakramentu małżeństwa, aby wszyscy zrozumieli istotę sakramentu małżeństwa wyrażoną w kolekcie Mszy św. dla nowożeńców: „Boże, Ty uświęciłeś związek małżeński przez tak wzniosły sakrament, że stał się obrazem mistycznego związku Chrystusa z Kościołem, spraw, aby ci nowożeńcy [...] przez całe życie urzeczywistniali to, co on wyraża”, czyli aby nowożeńcy wiedzieli, że ich miłość i codzienne życie staje się opowieścią o wielkiej nieskończonej Miłości, jaka łączy Chrystusa z Kościołem (Mszał Rzymski, Poznań 2009).

114. Celem przygotowania jest wspieranie uczestników na drodze wiary i daru z siebie.

115. Sugerujemy, aby wspólnoty i miejsca prowadzące przygotowanie do sakramentu małżeństwa zamiast wyrażenia „kurs przedmałżeński” używały nazwy „przygotowanie do sakramentu małżeństwa” (dalej: PDM).

2) Powołanie stanowiska koordynatora ds. PDM działającego w centrum formacji we współpracy z duszpasterzem rodzin

116. Widzimy potrzebę powołania specjalisty z predyspozycjami w kierunku zarządzania i marketingu lub np. z doświadczeniem pracy w organizacjach pozarządowych.

117. Do zadań takiego koordynatora należy:

- a. aktualizacja danych nt. miejsc i form, w jakich prowadzi się przygotowanie do małżeństwa;
- b. wymiana informacji między dekanatami/parafiami w zakresie rozpoczynających się cykli PDM;
- c. koordynacja prac nad stroną internetową poświęconą PDM w archidiecezji;
- d. koordynacja prac nad kampanią medialną nt. celu i skuteczności PDM;
- e. utworzenie grupy kontaktowej między odpowiedzialnymi za prowadzenie PDM w dekanatach/parafiach;
- f. aranżowanie i koordynacja regularnych spotkań między odpowiedzialnymi za PDM;
- g. aktualizacja bazy danych kontaktowych do małżeństw i osób chętnych do współprowadzenia PDM;
- h. koordynacja prac nad utworzeniem kursu *online* w czasie rzeczywistym;
- i. kontakt z przedstawicielami wspólnot zajmujących się formacją małżeństw i rodzin;
- j. szukanie inspiracji z dobrze funkcjonujących rozwiązań PDM w celu znalezienia sposobów na dotarcie do par w różnych sytuacjach, np. żyjących w oddaleniu od Kościoła;
- k. kontakt i współpraca z dziekanami i duszpasterzem ds. rodzin;
- l. przygotowanie formularza (np. *online*) ankiety ewaluacyjnej po odbyciu PDM;
- m. sporządzenie bazy osób kompetentnych do prowadzenia PDM, uwzględniającej księży i wiernych świeckich ze wspólnot;
- n. przygotowanie listy wspólnot i ruchów nakierowanych na formację małżeńską, dostępnych w obrębie archidiecezji;
- o. diagnozowanie luk proceduralnych PDM i szukanie rozwiązań, aby usprawniać procesy;
 - np. problem wymagań kwalifikacji uznawanych doradców życia rodzinnego można rozwiązać poprzez każdorazowe występowanie proboszcza do biskupa o warunkową zgodę na działalność doradcą.

3) Praca nad nowym wizerunkiem PDM

118. Zalecamy, aby promować zróżnicowaną formę przygotowań bezpośrednich. Chcielibyśmy, aby uczestnicy czuli, że czas poświęcony na PDM jest przeznaczony na umocnienie lub ostateczne rozpoznanie swojej decyzji, a nie jest tylko kolejnym wymogiem formalnym, komplikującym procedurę.

- a. Optujemy za zróżnicowaną ofertą PDM, tak aby uczestnicy mogli się w niej odnaleźć zgodnie ze swoją wrażliwością, potrzebami, bagażem życiowych doświadczeń, wiedzą i zaangażowaniem religijnym;

- b. Uważamy, że w ofercie powinny się znaleźć PDM bardzo podstawowe, jak również rozbudowane o dodatkowe aktywności. Uważamy, że warto PDM prowadzić w takiej formie, aby uczestnicy na każdym etapie mieli poczucie, że PDM wypływają z autentycznej troski o ich przyszłe małżeństwo.

119. PDM może stać się okazją do katechumenatu przedmałżeńskiego. Osoby obojętne religijnie, chcące zawrzeć związek małżeński, mają szansę zbliżyć się do Boga przez sakramenty. Takie podejście jest szczególnie istotne wobec powszechnie narastającej tzw. „mentalności rozwodowej” (dopuszczenia myśli o rozwodzie podczas przystępowania do sakramentu małżeństwa).

120. Osoby obojętne religijnie zachęcamy najpierw na poziomie ludzkim, dając własne świadectwo wiary poprzez serdeczność i delikatność w pierwszym kontakcie osobistym.

121. Proponujemy:

- a. zwiększenie różnorodności form i ofert PDM, tak aby wszyscy uczestnicy (również osoby o niskim zaangażowaniu religijnym) znalazły ofertę dla siebie;
- b. promocję PDM jako wstępu do świadomego przyjęcia sakramentu małżeństwa;
- c. promocję sakramentalnego małżeństwa jako formy wspólnego życia mężczyzny i kobiety;
- d. PDM *online* w czasie rzeczywistym;
- e. prezentowanie na stronie internetowej przeznaczonej PDM wszystkich informacji dotyczących PDM w Archidiecezji;
- f. osobą odpowiedzialną za powyższe jest koordynator ds. PDM.

4) Forma przygotowania do sakramentu małżeństwa

122. Proponujemy, aby przygotowanie bezpośrednie do sakramentu małżeństwa składało się z:

- a. rozmowy w kancelarii parafialnej;
- b. przygotowania w poradni rodzinnej (doradcy życia rodzinnego posiadają misję kanoniczną);
- c. odbycia katechezy prowadzącej do osiągnięcia wiedzy z zakresu wszystkich tematów z listy wymienionej w pkt. 6.;
- d. w sytuacjach szczególnych, w których osoba odpowiedzialna za PDM uzna, że realizacja niektórych tematów jest niemożliwa do przeprowadzenia lub niepotrzebna, to niezależnie od okoliczności osoba ta powinna zadbać o sprawdzenie wiedzy uczestników, dotyczącej sakramentu małżeństwa. W przypadku stwierdzenia jej braku osoba ta powinna się czuć odpowiedzialna za przygotowanie uczestników w tym temacie.

123. Sugerujemy, aby w dekanatach zróżnicować ofertę przygotowania do sakramentu małżeństwa, pod względem czasu trwania i częstotliwości spotkań – tak aby mogli się w niej odnaleźć zarówno ci, którzy są dobrze zmotywowani i otwarci na dłuższą i głębszą pracę, jak i ci, którzy, wybierają krótkie i intensywne formy przygotowania. Ważne jest, żeby poruszone i omówione zostały wszystkie sugerowane tematy.

124. Zalecamy, aby PDM umożliwiała dodatkowo warsztatową formę realizowaną w czasie cyklicznych spotkań stacjonarnych lub weekendowego wyjazdu.

125. Udział małżeństw zróżnicowanych pod względem wieku, doświadczeń i wykształcenia, które dają świadectwo swojego życia (unikając teoretyzowania) i w sposób otwarty dzielą się problemami swojego małżeństwa, zwiększa skuteczność PDM.

126. PDM jest przygotowane przez zespół złożony z małżonków, doradcy życia rodzinnego i kapłana. Małżeństwa te najlepiej rekrutować z ruchów i wspólnot, które prowadzą

systematyczną formację małżeńską i rodzinną (np. Domowy Kościół, Ekipy Notre Dame, Ruch Spotkań Małżeńskich, itp.).

127. Organizator PDM dokłada starań, aby w każdej formie przygotowania bezpośredniego była możliwość spotkania z odpowiednio przygotowanymi parami małżeńskimi o różnym stażu.

- a. Małżeństwa te – w formie świadectwa swego życia – w sposób autentyczny i szczerzy dzielą się własnymi doświadczeniami.
- b. Należy unikać pouczania, indoktrynacji, narzucania własnych rozwiązań, moralizatorstwa, a pozostać na poziomie prostej wypowiedzi, w której jest też miejsce na sprawy trudne i nieudane.
- c. Jeśli kapłan budujący zespół ma problemy z dotarciem do małżeństw, może poprosić o pomoc koordynatora ds. PDM.
- d. W każdym dekanacie odbywa się cykl przygotowań do małżeństwa – odpowiedzialny za to jest dziekan, który podejmuje współpracę z diecezjalnym duszpasterzem rodzin i koordynatorem ds. PDM.
- e. Zespoły organizujące PDM dbają o uzyskanie informacji zwrotnej od uczestników, która umożliwi doskonalenie każdego nowego cyklu przygotowawczego.
- f. Informację zwrotną można uzyskać poprzez udostępnienie uczestnikom anonimowego formularza np. *online* (Forms/Formularz Google) lub w formie papierowej.
- g. Przykładowe pytania do wykorzystania w ankiecie:
 - Czy udział w spotkaniach pozwolił Ci na zrozumienie istoty sakramentu małżeństwa?
 - Czy udział w spotkaniach pozwolił Ci na lepsze zrozumienie swojego powołania jako daru z siebie?
 - Co warto wzmacniać w przygotowaniu do małżeństwa?
 - Czego Twoim zdaniem brakowało podczas przygotowania do małżeństwa?
 - Czego należałoby unikać, tworząc kolejne przygotowanie do małżeństwa?
 - Co było dla Ciebie najbardziej wartościowe podczas spotkań?
 - Które/czy jakieś poruszane na spotkaniach zagadnienie wzbudziło Twoje wątpliwości? Dlaczego?
- h. Tworząc nowy zespół prowadzący PDM, warto skorzystać z wiedzy, a nawet wsparcia od tych, którzy mają większe doświadczenie (baza osób kompetentnych PDM jest dostępna u koordynatora ds. PDM);
- i. Sugerujemy, aby dobór par małżeńskich był prowadzony zgodnie z zaleceniami wskazanymi w pkt. 4. nr 127.

128. Widzimy potrzebę rozszerzenia wykładowej formy PDM o inne formy, np. warsztaty. Oddajemy czas i przestrzeń na rozmowę i wypracowanie rozwiązań uczestnikom PDM.

129. Centrum formacji z diecezjalnym duszpasterzem rodzin organizuje szkolenia i warsztaty dla kadry prowadzącej (małżeństw, księży).

5) Przygotowania w poradni rodzinnej

130. Uczestnicy odbywają spotkania w poradni rodzinnej, na których zapoznają się z metodami rozpoznawania cykli płodności kobiety i uczą się z nich korzystać.

131. Spotkania te prowadzą osoby posiadające odpowiednie kompetencje. Nad ich przygotowaniem i formacją stałą czuwa diecezjalny duszpasterz rodzin w ramach poradni rodzinnych.

132. Warto zadbać o to, aby zagadnienia płodności omawiane były z punktu widzenia kobiety i mężczyzny:

- a. sugerujemy, aby spotkania takie – o ile jest to możliwe – prowadzone były także przez małżeństwa, a nie tylko przez pojedynczych specjalistów;
- b. pewnym rozwiązaniem mogłoby być nagranie cyklu profesjonalnych wykładów w tym temacie, prowadzonych przez małżeństwo specjalistów jako dopełnienie wiedzy;
- c. Naturalne Planowanie Rodziny nie może być przedstawiane (i kojarzone) jako metoda antykoncepcji.

6) Tematyka cyklu katechez i warsztatów wyjazdowych w przygotowaniu do sakramentu małżeństwa

133. Widzimy potrzebę rewizji tematów PDM (uwspółcześnienie przykładów, języka i kontekstu życia współczesnych małżeństw).

134. Wśród podejmowanych tematów znajdują się:

- a. Jak Bóg stworzył człowieka, czyli problemy antropologiczne:
 - odwołanie się do natury świata, podkreślając, że biologicznym sensem istnienia każdego gatunku żywego jest przekazanie życia;
 - definicja małżeństwa, jaką przyjmujemy – „Przymierze małżeńskie, przez które mężczyzna i kobieta tworzą ze sobą wspólnotę całego życia, skierowaną ze swej natury na dobro małżonków oraz do zrodzenia i wychowania potomstwa. [...]” (KKK 1601, za: kan. 1055, § 1 KPK) jest niezwykle mocno powiązane z naturą świata i samego człowieka.
- b. Przyjęcie i wychowanie dzieci do samodzielności:
 - należy bardzo uważać, by nie sugerować jakiegoś jednego modelu rozwiązywania problemów prokreacyjnych;
 - można omówić kilka sposobów, uważając, by żaden nie był szczególnie promowany;
 - należy poruszyć kwestie związane z przyjęciem i katolickim wychowaniem potomstwa, szczególnie kwestie dotyczące chrztu dziecka (wybór imienia, rola rodziców chrzestnych, itp.).
- c. Oczekiwania mężczyzn i kobiet względem małżeństwa:
 - wszystkie potrzeby są jednakowe i jednakowo ważne, niemniej zarówno mężczyźni, jak i kobiety mają różne strategie zaspokajania tych potrzeb;
 - warto poruszyć tu doniosłą rolę uczuć, które informują nas między innymi o zaspokojonych i niezaspokojonych potrzebach;
 - warto poruszyć problem mieszkania razem przed ślubem.
- d. Rola dialogu w budowaniu więzi małżeńskiej i wychowaniu dzieci:
 - prawdziwy dialog zakłada prymat słuchania nad mówieniem, zrozumienia nad osądzaniem i dzielenia się (także uczuciami) nad dyskusją. Dialog nie ustala, kto ma rację, ale buduje więź;
 - sugerujemy warsztatową formę realizacji tego tematu.
- e. Metody naturalnego planowania poczęć:
 - najlepiej, by ten temat prowadziło małżeństwo, a nie pojedynczy specjalista;

- przy okazji omawiania tego tematu można też poruszyć sprawę czystości zarówno przedślubnej, jak i małżeńskiej – świadectwo jest tu nie do przecenienia.
- f. Teologia sakramentu małżeństwa:
- pomoże wejść przygotowującym się do sakramentu małżeństwa w mistyczny wymiar sakramentu, gdzie ich codzienne życie ma się stać obrazem mistycznej więzi Chrystusa z Kościołem;
 - katecheza skierowana do przygotowujących się ma być zrozumiałą opowieścią o innej wielkiej Miłości, którą jest Bóg.
- g. Prawo kanoniczne:
- warto dokładnie omówić poszczególne przeszkody zrywające warunki zgody małżeńskiej, formy zawarcia małżeństwa i jeśli to jest potrzebne – problem małżeństw mieszanych.
- h. Czynności praktyczne, które trzeba podjąć przed ślubem:
- w tym temacie koniecznie omówić: formalności kancelaryjne, przebieg liturgii, w jaki sposób najbliżsi mogą się włączyć w przygotowanie i przebieg uroczystości z zachowaniem przepisów liturgicznych.
135. Temat „Teologia sakramentu małżeństwa” (nr 135, f) jest obligatoryjny.
136. Niezwykle efektywną formą przygotowania bezpośredniego do małżeństwa są warsztaty prowadzone przez kapłana i pary małżeńskie o różnym stażu. Sugerujemy, aby każdy dekanat miał ofertę takich warsztatów.
- a. Do tematów, które powinny być na tych warsztatach poruszone, należą:
- dialog, który umożliwi wzajemne poznawanie się;
 - tematyka uczuć;
 - nawyki i przyzwyczajenia, z jakimi młodzi wchodzi w małżeństwo;
 - hierarchia wartości i hierarchia ważności;
 - wzajemne pragnienia, wyobrażenia, oczekiwania;
 - o czym młodzi lubią i nie lubią rozmawiać;
 - wiara w ich życiu;
 - chrześcijańska postawa w ich życiu;
 - gesty miłości;
 - przyjęcie i wychowanie dzieci;
 - sakrament małżeństwa;
 - życie religijne w małżeństwie;
 - odejście z domów rodzinnych;
 - kryzys i trwałość małżeństwa.
137. Konieczność aktualizacji treści.
- a. Sugerujemy, aby na bieżąco poddawać rewizji i aktualizacji przekazywane treści poprzez szukanie adekwatnych przykładów, uwspółcześnienie kontekstu kulturowego i języka.
- b. Sugerujemy, aby w przygotowaniach warsztatów/wykładów wykorzystywać aktualną wiedzę z obszarów psychologii płciowości, antropologii i komunikacji oraz teologii ciała Jana Pawła II.

7) Uwagi ogólne

138. Sugerujemy, aby w organizacji PDM unikać formalizmu polegającego np. na wypełnianiu ścisłego schematu, niedopasowanego do aktualnych odbiorców.
139. Dostęp do wsparcia duszpasterskiego na wczesnym etapie małżeństwa.

140. Organizowanie na poziomie dekanatu lub w wyznaczonych miejscach w archidiecezji cyklicznych spotkań, w których mogliby uczestniczyć młodzi małżonkowie,
141. Zorganizowanie w parafiach/dekanatach grupy wsparcia rodziny: (ksiądz + małżeństwo).
142. Skuteczność i efektywność PDM w wymiarze duchowym i ludzkim.
143. Prowadzący PDM dba o dobrą atmosferę, stara się poznać uczestników.
144. Należy rozważyć dodatkowe rozwiązania w sytuacji, gdy brakuje przygotowania dalszego (udziału w lekcjach religii na poziomie szkoły ponadpodstawowej).

8) Kwestie do pogłębienia w innych komisjach synodalnych

145. Proboszcz/wikariusz jako ojciec, a nie formalista:
 - a. proboszcz zna problemy parafian. Jest aktywny w tworzeniu zespołu przyparafialnego;
 - b. proboszcz korzysta z listy dobrych praktyk (wskazówek) dla parafii, np. festyn parafialny, koncerty, dzielenie się opłatkiem po pasterce, wyjście księży przed kościół po Mszy św.
146. Budowanie tożsamości parafialnej wśród młodych małżeństw.
147. Podejmowanie stałych inicjatyw skierowanych do młodych małżeństw w parafii.
148. Parafia staje się miejscem dzielenia, współpracy i pomocy.
149. Można przygotować listę warsztatów i wykładów w cyklu rocznym dla małżeństw w parafii.
150. Budowanie bazy kontaktów między małżeństwami przez przyparafialne inicjatywy towarzyskie: np. kiermasz rzeczy używanych, kawa dla mam, spotkania z gościem, itp.
151. Sprawna komunikacja między instytucjami dekanatu i parafii.
152. Organizowanie regularnych spotkań między głównymi przedstawicielami jednostek kościelnych w archidiecezji. Stworzenie platformy wymiany potrzeb i ofert kursów między jednostkami archidiecezji.
153. Wewnątrzarchidiecezjalna dystrybucja materiałów formacyjnych.
154. Organizowanie „kawy” z proboszczem w wybrane niedziele w roku.
155. Rozpisanie działań formacyjnych na rok, w tym: rekolekcje, spotkania tematyczne dla rodzin.
156. Utworzenie listy osób potrzebujących i ubogich w parafii/dekanacie; organizacja wolontariatu dla potrzebujących i ubogich; organizacja opieki nad dziećmi.
157. Znalezienie koordynatora do tych inicjatyw przy parafiach/dekanatach.
158. Rady parafialne mają mieć większą rolę i kompetencje dotyczące dysponowania środkami finansowymi parafii.

IV. Właściwy katechumenat dorosłych, katechumenat pochrzcielny oraz katecheza dorosłych

1) Cel

159. Należy przygotować diecezję do tego, aby proszący o przyjęcie do wspólnoty Kościoła nie musieli być odsyłani, ale mogli przeżyć swój katechumenat w miejscu zamieszkania.

2) Prognozy dotyczące osób nieochrzczonych

160. Zauważamy, że w ciągu najbliższych lat może pojawić się potrzeba przygotowywania do chrztu św. większej liczby dorosłych.

161. Obecnie przygotowaniem katechumenów w naszej diecezji zajmują się ojcowie dominikanie. Rocznie zgłasza się do nich od kilku do kilkunastu osób. Część z nich to obcokrajowcy, którzy zamieszkali we Wrocławiu. Pozostali kandydaci do chrztu przygotowani są indywidualnie w parafii lub we wspólnocie, do której się zgłoszą.

162. Ponieważ coraz więcej osób w naszej diecezji rezygnuje z życia sakramentalnego, przewidujemy zwiększenie w ciągu najbliższych kilkadziesiąt lat liczby osób nieochrzczonych, które odkryją w sobie pragnienie życia z Chrystusem.

3) Proponowane rozwiązania dotyczące procesu przygotowania do chrztu

163. Aby kandydat do chrztu mógł przygotowywać się w każdym miejscu diecezji, należy zadbać o to, żeby:

- a. ewangelizacja była skierowana również do nieochrzczonych, którzy nie poznali jeszcze Pana;
- b. coraz częściej akcentować wyraźne zaproszenie do przyjęcia chrztu św. skierowane do poszukujących nieochrzczonych i zawierające informacje, gdzie się zgłosić;
- c. odpowiedzialni za ewangelizację upowszechniali informacje na temat katechumenatu w mediach.

164. Za przygotowanie katechumenów odpowiada wyznaczony ośrodek regionalny (np. jeden w dekanacie), gdzie odbywałaby się teologiczna część formacji przeżywana w gronie neofitów. Jednak wszystkie elementy przygotowania, które można przeżyć w parafii/wspólnocie, powinny odbywać się właśnie tam.

165. Ważne, aby w każdej parafii/wspólnocie zostały wybrane i przygotowane osoby chętne do towarzyszenia katechumenom:

- a. katechiści lub animatorzy;
- b. potencjalni rodzice chrzestni (świadkowie wiary);
- c. rodziny, które chcą pomóc kandydatom do chrztu poznać wspólnotę/parafię i sposób życia według Ewangelii.

166. Spotkanie raz w miesiącu, a nawet raz w tygodniu, wydaje się niewystarczające. Katechumeni nie powinni czuć się osamotnieni na swojej drodze, ale chciani i oczekiwani we wspólnocie. Mogą zostać np. otoczeni opieką przez powołaną do tego rodzinę, która w atmosferze przyjaźni wprowadzi ich w chrześcijański styl życia i zaprosi do swojego domu np. na wspólne świętowanie niedzieli i innych świąt.

167. Chrzestnych oraz towarzyszącą rodzinę można powołać dopiero wtedy, gdy zajdzie taka potrzeba lub przygotować wcześniej, proponując udział w odpowiednim przygotowaniu.

168. Takie osoby powinny przed podjęciem zadania mieć możliwość uczestniczenia w rekolekcjach, które pomogą im odkryć na nowo piękno bycia ochrzczonym.

169. Sugerujemy, aby powstało diecezjalne centrum formacji, które:

- a. przygotowuje (korzystając z doświadczenia dominikanów) program rocznego katechumenatu właściwego, z którego w razie potrzeby będzie można skorzystać w ośrodku regionalnym, parafii lub wspólnocie;
- b. dba o formację katechistów, potencjalnych rodziców chrzestnych, rodzin towarzyszących oraz animatorów, którzy chcą towarzyszyć katechumenom w ich drodze przed chrztem i po nim;
- c. w tym celu organizuje regularne otwarte rekolekcje oraz dni skupienia, w czasie których chętni mają możliwość odkrycia na nowo łaski chrztu św.

4) Katecheza dorosłych

Cel

170. Należy przygotować katechezy dla dorosłych na różnych poziomach wiedzy religijnej oraz ich zaangażowania w życie wiary oraz wypracować taki sposób nauczania, z którego będą mogli skorzystać wszyscy zainteresowani, zarówno żyjący w dużych miejskich wspólnotach, jak i w małych miejscowościach.

Aktualna sytuacja i przewidywania

171. W przyszłych latach wzrośnie liczba osób, które nie uczestniczyły w zajęciach katechezy szkolnej ani przyparafialnej.

172. Wielu ludzi już dzisiaj pragnie pogłębić i usystematyzować swoją wiedzę religijną. Pomimo ogromnych możliwości przekazu wiedzy, jakie daje dostęp do literatury lub Internetu, nic nie może zastąpić katechezy przeżywanej we wspólnocie wierzących, którzy poszukują prawdy. Przeczytanie np. przed niedzielną Eucharystią przygotowanej katechezy to stanowczo za mało, konieczna jest również rozmowa, która daje możliwość zadawania pytań i wspólnego poszukiwania odpowiedzi.

173. Rozróżniamy grupy osób, dla których należałoby przygotować katechezy na różnym poziomie:

- a. wierzący „od święta” – osoby, które uczestniczą jedynie w liturgii najważniejszych świąt lub z powodu uroczystości rodzinnych. Trudno do nich dotrzeć, stanowią wyzwanie: jak ich zachęcić do większego zaangażowania się w życie i modlitwę wspólnoty?;
- b. niedzielni chrześcijanie – często potrzebują objaśnienia znaków, usystematyzowania podstawowej wiedzy religijnej, polecenia lektury;
- c. zaangażowani wierni – pragną czegoś więcej, często należą do jakichś wspólnot, grup formacyjnych. Wymagają dobrze przygotowanej katechezy, przekazu na wysokim poziomie.

174. W większości parafii nie są prowadzone katechezy dla osób dorosłych. Sytuacja małych, wiejskich parafii jest często trudna, wierni mają nikły dostęp do duszpasterstw. Księża proboszczowie potrzebują wsparcia w tej kwestii.

175. Istotnym wyzwaniem jest katecheza dla osób z niepełnosprawnościami. Potrzeba centrum informacji, gdzie mogą udać się rodziny z dziećmi z niepełnosprawnościami i oni sami.

Proponowane rozwiązania dotyczące procesu katechezy dorosłych

176. Aby sprostać temu zadaniu, widzimy potrzebę stworzenia centrum formacyjnego, w którym kształcić się będą katechiści. Zauważamy tu potencjał osób, które obecnie pracują jako katecheci w szkołach.

177. Katechiści prowadzą spotkania dla osób dorosłych w różnych parafiach, tak aby w całej diecezji wierni mieli dostęp do katechez, stanowią pomoc dla księży proboszczów.

178. Przykładowy sposób organizacji katechezy prowadzonej przez katechistów w małej parafii:

- a. Zespół 10 katechistów przygotowuje 40 spotkań w ciągu roku – zaplanowanych tak, żeby każdy z nich prowadził tylko 4 spotkania rocznie (jedno na kwartał).
 - Rok ma 52 tygodnie. Wyłączając wakacje (8 tyg.), ferie (2 tyg.), przerwy świąteczne oraz rekolekcje parafialne pozostaje około 40 tygodni.

- b. Po ustaleniu kalendarium spotkań z zainteresowaną parafią katechiści dzielą się między sobą tematami i terminami. Dzięki temu żaden z katechistów nie jest zbyt obciążony, a spotkania w parafii zachowują swój rytm.
- c. Centrum formacyjne przygotowuje zespół katechistów i proponuje mniejszym parafiom przeprowadzenie takiej rocznej katechezy. Jeśli chętnych do podjęcia posługi katechisty byłoby więcej, można wyspecjalizować kilka zespołów w taki sposób, żeby równolegle np. w 4 parafiach odbywały się katechezy. Można je poświęcić czterem poszczególnym częściom KKK. W taki sposób program można zamknąć w czteroletnim cyklu katechetycznym.

179. Finanse:

- a. Pozostaje do rozważenia kwestia zaangażowania czasowego katechety, wynagrodzenia lub posługi na zasadzie wolontariatu.
- b. Katechista może zgodzić się na przeprowadzenie 4 spotkań w ciągu roku nieodpłatnie jako dar serca dla wspólnoty, do której jest posłany.
- c. Parafia dba o zwrot kosztów podróży katechistów, przygotowuje miejsce spotkania oraz ponosi koszt ewentualnych materiałów.
- d. Centrum formacyjne powinno być finansowane przez diecezję, a udział w szkoleniu dla katechistów darmowy.

180. Sytuacja osób z niepełnosprawnościami.

- a. Należy szczególnie zadbać o formację kleryków, którzy odkrywają w sobie charyzmat posługi w takich środowiskach, ponieważ ich zapał łatwo zgasić posyłając do „bardziej atrakcyjnych” zajęć duszpasterskich. Należy zapewnić im priorytetową możliwość rozwoju w duszpasterstwie osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin. Szkolenia, praktyki, regularny udział w życiu tych wspólnot.
- b. Ksiądz Arcybiskup ze swoimi współpracownikami dba o to, aby pojawiali się duszpasterze, którzy będą potrafili pracować z osobami z niepełnosprawnościami, oraz o przestrzeń, w której znajdą zrozumienie dla zachowań osób doświadczonych niepełnosprawnością.

V. Wsparcie dla katechetów

1) Katecheza i katecheci

181. Rodzice są pierwszymi katechetami swoich dzieci. To ich prawo i obowiązek. Swoją wiedzę mają czerpać z wspólnej lektury Pisma Świętego i uczestnictwa w katechezie dorosłych. Osobiste świadectwo wiary rodziców jest podstawą, na której buduje się wiara młodych.

182. Parafia to wspólnota: poszczególni wierni, duszpasterze i katecheci (rozumiani jako osoby uczące i dające świadectwo o zasadach życia chrześcijańskiego).

183. Katecheza (przekaz wiary i moralności życia chrześcijańskiego oparty na świadectwie wspólnoty) jest istotną częścią duszpasterstwa.

184. Proboszcz i duszpasterze są z urzędu zobowiązani do katechizacji dzieci, młodzieży i dorosłych. W parafii/dekanacie wierni, zwłaszcza rodzice, przez moc sakramentów są zobowiązani do misji przekazywania wiary przez przykład, pomoc duszpasterzom, towarzyszenie w wierze, poznawanie Boga na różnych etapach życia.

185. Szkoła:

- a. Katecheza pełni rolę pomocniczą i integralną. Jest konieczna. Musimy podkreślić prawo rodziców do tego, żeby nauczanie religii było prowadzone podczas zajęć w szkole;
- b. Katecheza szkolna dociera do szerokiego grona, nie tylko osób wierzących, ale również innych nauczycieli i uczniów. Katechizowani są najlepszym świadectwem wśród młodych;
- c. Odnośnie do przekazywanych treści obowiązuje nas podstawa programowa religii katolickiej w Polsce i wskazania KEP ds. katechizacji;
- d. Nauczyciel religii (zatrudniony w placówce oświatowej) jest świadkiem i ewangelizatorem w środowisku szkolnym.

186. Szkoły katolickie:

- a. to podmioty edukacji narodowej oraz kościelnej, których działalność reguluje prawo oświatowe oraz prawne ustalenia Kościoła, i są wspólnotą wiary;
- b. mają u swoich podstaw projekt edukacyjny oparty na wartościach ewangelicznych, wspierają rodziców w procesie kształcenia, wychowania i przekazywania wiary.

187. Dotychczasowe działania na rzecz nauczycieli i katechetów wpisane są w zadania Wydziału Katechetycznego Kurii (Statut Kurii, § 4). Skupiają się one głównie na stałej formacji, tzn. organizacji adwentowych i wielkopostnych dni formacji, rekolekcji.

188. Inne kwestie to pomoc prawna, wydawanie skierowań i misji do nauczania, współpraca z nauczycielami konsultantami DODN we Wrocławiu w celu dokształcania metodycznego kapłanów oraz katechetów zakonnych i świeckich. Inne kwestie to prowadzenie kartoteki personalnej, kontakty ze szkołami oraz władzami oświatowymi, informowanie o bieżących kwestiach związanych z nauczaniem i kwalifikacjami.

2) Cele katechezy i konieczne wymagania

189. Przypomnienie wspólnocie wiernych roli katechezy parafialnej i szkolnej, roli katechety oraz współpracy, która musi zaistnieć pomiędzy wspólnotą ochrzczonych i powołanych do szeroko pojętej misji katechizacji:

- a. zastanawiamy się, kto ma być za to odpowiedzialny.

190. Rodzice, uczestnicząc wraz z dziećmi w mistagogii Kościoła, przekazują, tłumaczą i wprowadzają w podstawy wiary. Są oni podstawą sukcesu i filarem późniejszej katechezy.

191. Katecheta to nauczyciel. Katecheta to ewangelizator. Profesjonalnie realizuje zadania, wynikające z powierzonej mu misji.

192. Formacja permanentna. Każdy katecheta dba o swoją formację (autoformację): duchową, katechetyczno-pedagogiczną, metodologiczną i prawną.

193. Podstawową i obowiązkową formację duchową organizuje Wydział Katechetyczny dwa razy w ciągu roku.

194. Formacja permanentna katechetów odbywa się w sferze duchowej i intelektualnej, jednak zasadniczo nacisk powinien być kładziony na aspekt duchowy.

195. Nauczyciele religii nie mogą być dyskryminowani w gronie pedagogicznym, jak również na terenie szkoły i parafii.

196. Proboszcz jest zobowiązany do budowania relacji wspierających pomiędzy katechetami, dyrektorami placówek oświatowych i wszystkimi zaangażowanymi w proces edukacji.

197. Parafia wspiera w wychowaniu i formacji do modlitwy, uczestnictwa w sakramentach, udziału w adoracjach i procesjach, uczestnictwa w misjach, rekolekcjach i innych praktykach duchowych.

198. Wydział Katechetyczny koordynuje i inspirowuje do współpracy katolickie placówki oświatowe na terenie diecezji.

3) Dobre propozycje

199. Parafie/dekanaty organizują katechezę dorosłych.

200. Widzimy potrzebę zapewnienia większego wsparcia katechezy w rejonach duszpasterskich, które należy utworzyć i wspierać w funkcjonowaniu. Zrodziła się myśl, by rolę wizytatorów dekanalnych (rejonowych) powierzać głównie świeckim, a jeśli księżom, to pracującym obecnie w szkołach.

201. Zauważono konieczność istnienia katechetów, katechistów i animatorów katechetycznych poza systemem oświaty, którzy nie byłiby związani ze szkołą, a działaliby tylko w katechezie parafialnej.

- a. Tu należy przemyśleć kwestię, które z tych zadań byłyby wynagradzane, a które podejmowane byłyby w ramach wolontariatu. Wszyscy, którzy podejmują się nauczania i przepowiadania w Kościele, powinni posiadać misję kanoniczną.

202. Wskazujemy konieczność istnienia lokalnych rejonów wsparcia dla katechetów: zarówno wsparcia czysto ludzkiego, jak i metodycznego.

203. Sugerujemy, że w utworzonych rejonach katechetycznych powinien być wybierany spośród katechetów koordynator rejonu i ustanawiany inny katecheta jako nauczyciel metodyk (spośród katechetów posiadających stopień nauczyciela dyplomowanego).

204. Zauważamy potrzebę istnienia przy Wydziale Katechetycznym grupy metodyków (na początek tych samych, co w DODN – paralelnie, finansowanych obecnie w ramach pracy w DODN) jako oficjalnej struktury wpisanej w system oświaty, by zabezpieczyć pomoc metodyczną, gdyby taka została usunięta z dotychczasowych miejsc np. DODN.

- a. W przyszłości taka instytucja mogłaby wejść w skład koniecznego centrum formacji, a obecnie zabezpieczałaby już istniejącą konieczność wsparcia katechetyczno-pedagogicznego, metodycznego i prawnego. Kwestiami formacyjnymi i prawnymi zajmowałby się nadal Wydział Katechetyczny.

205. Zauważamy ważność i rolę szkół katolickich oraz ich słabą promocję we wspólnotach. Oświatowe placówki katolickie powinny być otoczone szczególną troską i wsparciem wspólnoty wiernych.

4) Zauważalne problemy

206. Temat utraty pracy lub zmniejszenia wymiaru zatrudnienia wśród nauczycieli religii.

207. Potrzeba chrześcijańskiego wsparcia dla zainteresowanych nauczycieli religii i katechetów, wynikającego ze specyfiki pracy nauczyciela religii: między innymi psychoterapeuta (świecki i duchowny), telefon zaufania, specjalista przy wypaleniu zawodowym, prawnik, mediator.

5) Pytania

208. Jakie wsparcie jest potrzebne katechetom towarzyszącym na drodze katechumenatu?

209. Jakie inne działania katechetyczne mogłaby realizować wspólnota parafialna/dekanat, pod przewodnictwem proboszcza/lidera, odnosząc się do już istniejących sposobów, które realizuje?

210. Jakie działania można i powinno się podjąć, aby rola nauczyciela religii nie była marginalizowana? Jakie nowe metody, środki, działania, należałoby dzisiaj wprowadzić, aby nauczyciele religii i katecheci mogli czuć się mocniejsi i pewni w miejscu swojego posługiwania?

211. Kto i w jaki sposób miałby odpowiadać za podtrzymanie już istniejących dobrych rozwiązań oraz tych wprowadzonych dzięki odnowie synodalnej?

212. Jak mogłaby wyglądać formacja permanentna katechetów? Czy możemy coś jeszcze zaproponować?

213. Jak weryfikować i nadzorować profesjonalizm katechetów? Jaka powinna być odpowiedzialność proboszcza, rodziców, samych katechetów?

214. Jak wspomóc odkrywanie powołania do bycia katechetą.

6) Kwestie do pogłębienia w innych komisjach synodalnych

215. W jaki sposób będzie weryfikowana realizacja obowiązków osób zarządzających parafią?

216. Pytanie do komisji finansowej: jak może wyglądać kwestia finansowania nauczania religii w parafii w związku z planowanymi zmianami finansowania nauczania religii w szkole?